

Қ. ЖҰБАНОВ АТЫНДАҒЫ АҚТӨБЕ Өңірлік УНИВЕРСИТЕТІ

«БЕКІТІЛДІ»

«Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті» КеАҚ

Ғылыми кеңесінің шешімімен

(«6» 02 2026 ж., № 12 хаттама)

АКАДЕМИЯЛЫҚ ОРТАДА ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІ ҚОЛДАНУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

Қызметтік пайдалануға арналған басылым

ӘЗІРЛЕНДІ

Академиялық сапаны арттыру
департаментінің директорымен

А.К. Байсарина

Ғылыми-зерттеу қызметі
департаментінің директорымен

З.Т. Нугаева

Академиялық сапаны арттыру департаменті
директорының орынбасарымен

А.Ж. Есенбекова

БЕКІТІЛДІ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті Ғылыми кеңесінің шешімі
негізінде («__» _____ 2026 ж., №__ хаттама)

ТОЛЫҚТЫРЫЛДЫ

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті Академиялық кеңесінің
шешімі негізінде («28» 06 2026 ж., №9 хаттама)

ЖАРАМДЫЛЫҚ МЕРЗІМІ: жаңасын ауыстырғанға дейін

ЕНГІЗІЛДІ: 28.11.2025 жылғы нұсқаның орнына

Осы Ереже Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің
Басқарма Төрағасы-Ректорының ресми рұқсатынсыз басылым ретінде толық
немесе ішінара көшірілмейді, көбейтілмейді және таратылмайды.

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 Осы Ереже «Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінде» (бұдан әрі – Университет) білім беру, ғылыми және әдістемелік қызметте жасанды интеллект (бұдан әрі – ЖИ) технологияларын қолдану тәртібі, қағидаттары, қатысушылардың құқықтары мен міндеттерін айқындайды.

1.2 Ереже ЖИ технологияларын жауапты, этикалық және тиімді қолдануды қамтамасыз етуге, білім сапасын арттыруға, білім алушылар мен оқытушылардың цифрлық сауаттылығын дамытуға бағытталған.

1.3 Ереже Университеттің профессор-оқытушылар құрамына (ПОҚ), құрылымдық бөлімше қызметкерлеріне және барлық деңгейдегі білім алушыларға қолданылады.

1.4 Ереже Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, Қазақстан Республикасының «Жасанды интеллект туралы» Заңы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 14 маусымдағы № 471 қаулысы «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 248 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы», Академиялық адалдық лигасының ЖИ қолдану жөніндегі нұсқаулығы және Университеттің Академиялық саясаты негізінде әзірленді.

1.5 Ережені қайта қарау нормативтік актілер өзгерген жағдайда немесе Университеттің стратегиялық басымдықтары түзетілген кезде Ғылыми кеңес шешімімен жүргізіледі.

2. НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАР

● Академиялық адалдық – оқу және ғылыми қызметтегі шынайылық пен этикалық мінез-құлық қағидаты.

● Генеративті ЖИ (GenAI) – оқыту деректері негізінде жаңа контент жасайтын ЖИ түрі.

● Жасанды интеллект (ЖИ) – деректерді талдап, қорытынды шығарып, жаңа материалдар жасай алатын технологиялар жиынтығы.

● ЖИ-құрал – интеллектуалдық тапсырмаларды орындау үшін машиналық оқыту алгоритмдерін пайдаланатын бағдарлама.

● Цифрлық сауаттылық – цифрлық және ЖИ технологияларын жауапты қолдануға арналған білім мен дағдылар.

3. ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІ ҚОЛДАНУ ҚАҒИДАТТАРЫ

3.1 Адамға бағытталу.

ЖИ технологиялары адам ақыл-ойының мүмкіндіктерін толықтыратын құрал болып табылады және адамның шығармашылық, зерттеушілік және аналитикалық қабілеттерін күшейтуге бағытталған. ЖИ-ды қолдану білім алушылар мен оқытушылардың ойлауын, кәсіби құзыреттілігін және жеке жауапкершілігін алмастырмауы тиіс.

3.2. Академиялық адалдық.

ЖИ қолдануын кез келген түрді ашық көрсетілуі және пайдаланылған

құралдарға сілтеме берумен сүйемелденуі тиіс. ЖИ-ды дереккөзді көрсетпей қолдану академиялық адалдықты бұзушылық болып саналады.

3.3. Тең қолжетімділік.

Университет білім беру процесіне қатысатын барлық тұлғалар үшін ЖИ-ды пайдалануға тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді. Оқу тапсырмаларын орындау кезінде студенттер мен ПОҚ-тан ақылы жазылымдарды немесе арнайы жабдықты міндетті түрде талап етуге жол берілмейді.

3.4. Этикалық талаптар және құпиялылық.

ЖИ-мен жұмыс барысында кәсіби этика нормаларын сақтау қажет, жүйелерді дискриминациялық, жалған немесе манипулятивтік контент жасау үшін пайдалануға болмайды. ЖИ сервистеріне деректерді жіберу кезінде студенттердің, әріптестердің немесе Университеттің жеке деректерін жариялауға қатаң тыйым салынады.

3.5. Жауапкершілік және шынайылық.

Әрбір пайдаланушы ЖИ көмегімен алынған ақпараттың шынайылығы мен дұрыстығына жеке жауап береді. ЖИ нәтижелері дәлдігі мен академиялық стандарттарға сәйкестігі тұрғысынан тексерілуі тиіс.

3.6. Цифрлық мәдениетті дамыту.

Университет цифрлық сауаттылықты, сыни ойлауды және ЖИ-ды жауапты пайдалануға қатысты дағдыларды дамытуға жағдай жасайды. Бұл – түлектердің кәсіби дайындығының маңызды бөлігі.

4. УНИВЕРСИТЕТТЕ ЖИ ҚОЛДАНУ САЛАЛАРЫ

4.1. Оқу процесінде:

- білім алушыларға оқу уақытын жоспарлау және ұйымдастыруда көмек көрсету;
- генеративті ЖИ құралдары арқылы резюме, конспект, түсіндірмелер және тест тапсырмаларын әзірлеу;
- оқытушылар тарапынан интерактивті тапсырмалар, әдістемелік құралдар, оқу кейстерін дайындау;
- оқу материалдарын студенттердің деңгейіне бейімдеу (оның ішінде мүмкіндігі шектеулі білім алушылар үшін).

4.2. Ғылыми-зерттеу қызметінде:

- ғылыми дереккөздерді іздеу және жүйелеу, әдебиеттерді талдау, аннотациялар мен мақалаларды аудару;
- деректерді талдау, графиктер мен визуализациялар жасау, статистикалық материалдарды өңдеу;
- ғылыми жобалар мен мақалаларды дайындау (дербес интерпретация және дұрыс цитаталау шарттары сақталған жағдайда).

4.3. Әкімшілік және ұйымдастырушылық қызметте:

- мәтіндер, есептер, сауалнамалар, ақпараттық хаттар және анықтамалар әзірлеу;
- құжаттардың көмекші шаблондарын жасау және рутиндік процестерді автоматтандыру;

оңтайландыру (мысалы, чат-боттар, автоматты кесте генераторлары арқылы);

- ЖИ көмегімен алынған нәтижелер қосымша сипатта болады және Университеттің ресми құжаттарын алмастыра алмайды. Өтініштерді рәсімдеу кезінде өтініш беруші ЖИ мәліметтерін ресми негіз ретінде пайдалана алмайды.

5. ЖИ ҚОЛДАНУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

5.1. Білім беру үдерісінің кез келген қатысушысы жұмыс дайындау барысында ЖИ қолданған фактісін міндетті түрде көрсетуі тиіс – әдебиеттер тізімінде, сілтемеде немесе түсіндірме жазбада.

5.2. Академиялық адалдық лигасының «Академиялық қызметте жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану жөніндегі нұсқаулығына» сәйкес ЖИ қолданудың мынадай деңгейлері белгіленеді:

1-деңгей - ЖИ қолдануға тыйым салынады;

2-деңгей - ЖИ-ді тек ақпарат іздеу мақсатында пайдалануға жол беріледі;

3-деңгей - ЖИ-ді көмекші міндеттерді орындау үшін (идеялар генерациялау, мәтінді құрылымдау, деректерді талдау) және оны қолдану фактісін міндетті түрде көрсете отырып пайдалануға жол беріледі;

4-деңгей - осы Ереженің талаптары сақталған жағдайда, оқу және зерттеу жобаларында ЖИ-ді толық көлемде пайдалануға жол беріледі.

5.3. Оқытушы пәннің силлабусында ЖИ қолданудың рұқсат етілген деңгейін айқындауға, сондай-ақ рұқсат етілген және тыйым салынған әрекеттердің тізбесін және жасанды интеллектті пайдалану фактісін ашып көрсетуге қойылатын талаптарды белгілеуге міндетті. Өз кезегінде білім алушы тиісті пәннің силлабусында көрсетілген барлық шектеулер мен талаптарды сақтауға міндетті.

5.4. ЖИ қолданылған жағдайда төмендегі ақпарат міндетті түрде көрсетілуі керек:

- пайдаланылған сервис немесе цифрлық платформаның атауы;
- модельдің атауы мен нұсқасы (бұл ақпарат пайдаланушыға қолжетімді болған жағдайда);
- пайдалану күні;
- қолдану мақсаты және пайдалану ерекшеліктері;
- қорытынды нәтижені қалыптастырудағы ЖИ-дің рөлі мен үлесінің сипаттамасы;
- оны көрсету пайдалану сипатын растау үшін қажет болған жағдайда, пайдаланылған сұраныс мәтіні (prompt);
- пайдаланушының алынған нәтижені тексеру, бағалау және валидациялау мақсатында қабылдаған шаралары туралы мәліметтер.

5.5. ЖИ-ді төмендегі мақсаттарда қолдануға жол берілмейді:

- деректерді қолдан жасауға, ақпаратты бұрмалауға, эксперимент нәтижелерін, сауалнама және сұхбат деректерін фальсификациялауға;
- плагиат жасауға, дәйексөз беру ережелерін айналып өтуге, ақпарат